

مقطع تحصیلی: کارشناسی رشته: معماری داخلی ترم: چهارم سال تحصیلی: ۱۳۹۸-۱۳۹۹
نام درس: طراحی فضای داخلی مذهبی و فرهنگی نام و نام خانوادگی مدرس: محمد بهزادپور
آدرس email مدرس: mohammad.behzadpour@gmail.com تلفن همراه مدرس: ۰۹۱۲۶۸۱۱۶۹۱

جزوه درس: طراحی فضای داخلی مذهبی و فرهنگی مربوط به هفته : پنجم
text: دارد voice: ندارد power point: ندارد

معماری اولین مسجد

مسجد قبا اولین مسجد بنا شده در اسلام، در فرصت چند روزه اقامت پیامبر (ص) خارج از شهر مدینه بعد از هجرت از مکه، در قریه ایی به همین نام تاسیس شد.

تاریخچه مسجد ایرانی

پس از فروافتادن ساسانیان، ساخت مساجد در ایران آغاز شد. در سه قرن نخستین حکومت اسلامی در ایران، مساجد به شیوه‌ای بسیار ساده و به پیروی از معماری ساسانی ساخته می‌شد. زادگاه اولین نمونه‌های معماری اسلامی ایران را در خراسان دانسته‌اند، لذا طریق ساخت بناهای این دوران (شامل امویان، عباسیان، طاهریان) به شیوه خراسانی معروف است. در این شیوه که نقشه عمومی بناهای آن از مساجد صدر اسلام اقتباس شده، مساجد به صورت «شبستانی» یا «چهل ستونی» ساخته شده‌اند

با پدیدار شدن اسلام و پذیرش آن از سوی ایرانیانی که زیر بیدادگری و ستم بودند دگرگونی‌هایی در ساختمان‌سازی رخ داد:

۱. پس از اسلام، با الگو گرفتن از باورهای اسلامی ساختمان‌ها «مردم‌وار» تر شدند. گرچه در شیوه پارتی نیز مردم‌واری و پرهیز از بیهودگی نمایان بود ولی پس از اسلام این ارزش‌ها بیشتر نمودار شدند.

در شیوه‌های پیشین بنابر شرایط، ساختمان‌سازی کیفیت ویژه‌ای یافت. برای نمونه در شیوه پارتی در روزگار اشکانیان، ساختمان‌ها با سبک پاک‌تراش و با ریزه‌کاری بیشتری ساخته می‌شدند، اما در دوره دوم زمان ساسانیان چون به ساختمان‌های بیشتری نیاز داشتند ساختمان را با سنگ لاشه می‌ساختند، بدین گونه کیفیت: ساختمان‌سازی نیز افت می‌کرد.

۲. این امر به روی نحوه ساخت مساجد در دوره‌های مختلف تأثیر گذاشت. به‌طور مثال ”در دوره سلجوقی آجر کاری و در دوره ایلخانی گچ‌بری و در دوره تیموری و صفویه کاشیکاری رایج بوده‌است. نقشه ساختمانی مساجد نیز تفاوت‌های آشکاری در هر دوره دارد. در ایران اسلامی با مساجد شبستانی، یک ایوانی، دو ایوانی، چهار ایوانی و ترکیب گنبد خانه با ایوان اصلی روبرو هستیم

دوره عباسی:

در اوایل این دوره مساجد با طرح صحن روباز و ایوان های ستون دار ساخته می شدند که نمونه ای از معماری دوره اموی و به طور کل اعراب بوده است. در بناها بیشتر از خشت استفاده شده و ستون ها یکپارچه بودند. رفته رفته تغییراتی اساسی در بنای ساختمان ایجاد و به جای خشت از آجر استفاده شد و دیگر ستون های یکپارچه به کار نرفت.

از ویژگی های بسیار مهم مساجد در این دوره آن است که سقف مساجد کاملاً مسطح و مناره در خارج و یا در جوار مسجد ساخته می شد و برای تزئین دیوارها از کتیبه هایی به خط کوفی بهره گرفته می شد. نمونه برجها نمونه از این دوره مسجد تاریخانه دامغان که در قرن دوم هجری ساخته شده و دیمی ترین مسجد ایران است. جلوه این ساختمان با شکوه در سادگی و بی پیرایگی آن متجلی است. صحن این مسجد تقریباً مربع است که با ردیف طاق ها، سه دالان را در امتداد قبله ایجاد می کند

طاق های بیضی شکل این مسجد به وسیله دیواردیوارهای آجری ضخیم استوانه ای بر پا ایستاده است ..

مسجد تاریخانه بیانگر ترکیبی از تکنیک های اصیل ایرانی و نقشه عربی است.

مناره موجود، مدور و در قرن ۵ هجری ساخته شده است ولی بقایای یک مناره مربعی شکل که احتمالاً به هنگام بنایی کل مسجد ساخته شده برجای مانده است.

مسجد شاه اصفهان - صفوی

دوره آل بویه :

ویزگی معماری این دوره شبیه معماری دوره ساسانی (پیش از اسلام) بوده و ابنیه مذهبی این دوره چهار ایوانی، دارای ستون‌های عظیم و ایوان‌های بلند طاقدار است. تزئین اصلی بنا در این دوره گچ‌بری است که دارای رنگ‌های متنوع بوده و طرح‌های آن سنت‌های قدیمی ایران در دوره ساسانی را یادآوری می‌کند.

از مساجد این دوره می‌توان به مسجد جمعه نائین اشاره کرد. این مسجد که هنوز مورد استفاده است قدیمی‌ترین مناره به یادگار مانده در ایران را داراست.

نقشه «یک مسجد ساده ستون‌دراست که از قدیم تا کنون دچار تغییرات زیادی شده است. مناره این بنا که در اصل بر بالای قاعده مربعی شکل قرار داشت با نمای مسجد هماهنگ بود اما چندی بعد با اضافاتی محصور شد بدنه هشت ضلعی آن کاملاً بدون‌ترتیب است و نشانه مرحله انتقالی از مناره‌های مربعی مدور است. شکوه و جلال اصلی مسجد جمعه نائین در غنای گچ‌بری‌های آن است»

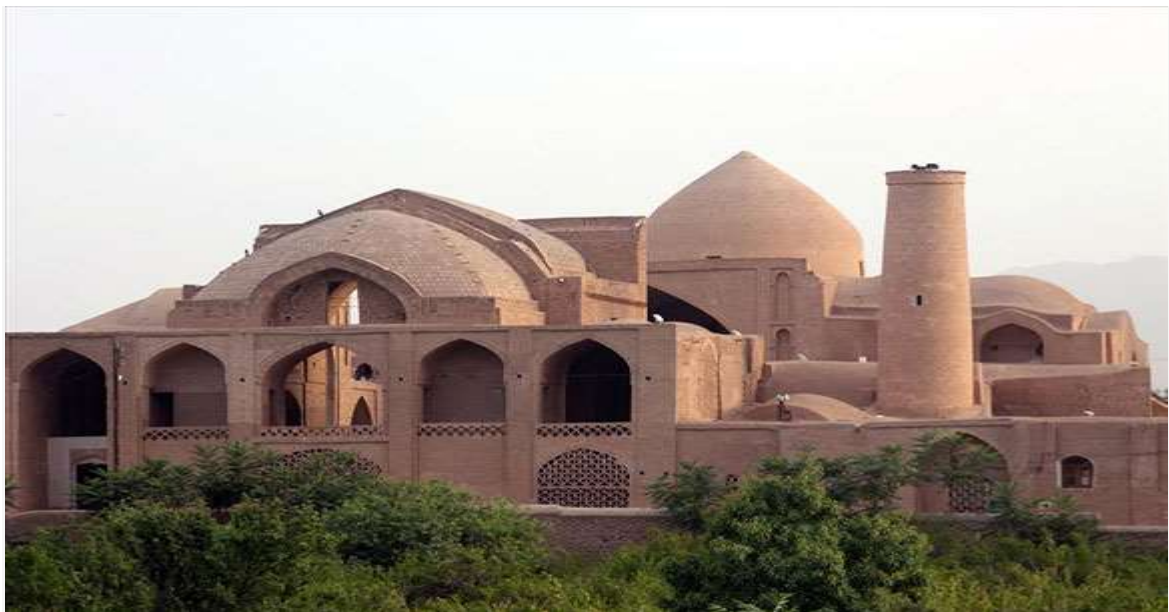
مسجد جامع نائین.

دوره سلجوقیان:

ویژگی معماری ایران در این دوره را به اختصار می توان موقر، نیرومند، و دارای ساختاری زیب توصیف کرد در این دوره با وجود فاصله زمانی نزدیک به چهار قرن با ایران باستان باز هم میتوان طرح کلی چهار ایوانی ساسانی را مشاهده کرد .

طرح مسجد و مدارس این دوره اکثراً چهار ایوانی با طاق نماهای دیواری است . ایجاد گنبد های عظیم بر روی گوشواره در مساجد از دیگر ویژگی های مساجد این دوره است و در تمام ابنیه این دوره سردر اهمیت بسزایی دارد بناهای اجری و تزئینات آن شامل خطوط و نقوش هندی به صورت مهر در آجر ، گچ بری و کاشی ساده معرق و کتیبه هایی به خط کوفی و نسخ است از جمله مساجد به جای مانده از این دوره می توان به مسجد جامع اردستان و مسجد جامع زوره اشاره کرد

مسجد جامع اردستان کرد .

دوره ایلخانیان:

در این دوره انواع ساختمان ها حالت سنتی و سبک سلجوقی خود را حفظ کرده ولی مغولان برای نمایش قدرت خود را به ساخت بناهای عظیم با گنبد های بسیار بزرگ و برج های بلند روی آوردند و برای افزایش هیبت بنا، نماهای ساختمان را با قاب های باریک و بلند و هلال های نوک تیز آراستند . در این زمان استفاده از تزئینات آجر لعابدار و بدون لعاب ، قطعات گچ و آجر

در موزائیک کاشی های آبی رنگ با نقش های زیبای گل و بوته ، کتیبه های زیبای کوفی و نسخ با نوار های تزئینی و نازک گچ بری به صورت بند کشی رواج داشت از بنا های مذهبی و مساجد این دوره می توان میجد جامع ورامین را نام برد .

این مسجد مانند مسجد زوره بر اساس طرح کلی چهار ایوانی ساخته شده و برخلاف دیگر مساجد ایران سردر کوتاهی دارد انچنان که کل ساختمان در سیطره گنبد بزرگ بالای حجره جلوی محراب قرار گرفته است . طرح داخلی این مسجد نشانه پیوضشرفت معماری نسبت به قرون قبل است که احساس خاصی از ارتفاع رادر بیننده ایجاد می کند .

دیوار های جانبی با روزنه هایی جهت ورود نور مشبک شده اند تزئینات محراب با نساویر گل هایی کاملاً شکفته تزئین شده است . سر در ورودی و ایوان قبله دارای نیم گنبد هایی بر فراز طاق های مقرنس کاری شده و مزین به اجر های لعابدار آبی رنگ است که مشخصه عمده تزئینات این دوران به شمار می رود .

مسجد جامع ورامین

دوره تیموریان :

بناها در این دوره بازهم بر پایه شکل ها و ساختمان های دوره سلجوقی استوار است ولی در سایه تسلط مغولان مقیاس و عظمت تازه ایی یافته و در تزئینات بن توجه بسیار مبذول شده است بناها اغلب چها رایوانی با ایوان های بلند و سردرهای مزین به مقرنس کاری های بسیار زیباست و تزئینات عمدتاً شامل کاشی کاری های زیبا و با شکوه و معرق وهفت رنگ است گنبد های پیازی شکل و شیارار از ویژگی های بناهای خاص دوره تیموریان است .

معماری این دوره را می توان کمال کاربری رنگ در معماری دانست که نمونه های آن را می توان در کتیبه های کوفی ، نسخ و ثلث به رنگ طلایی در زمینه کاشی های آبی مشاهده کرد . از مساجد نمونه و بسیار معروف این دوره می توان مسجد گوهر شاد مشهد را نام برد .

بی اغراق اوج هنر و تکنیک کاشیکاری این دوره و ایران می توان در این بنا مشاهده کرد و در این بنا مناره در جوار ساختمان قرار دارد پیش از این مناره ها بر فراز دیوار ها قرار داشتند و این سبک مناره جدا از ساختمان احتمالاً از سبک معماری هند اقتباس شده است .

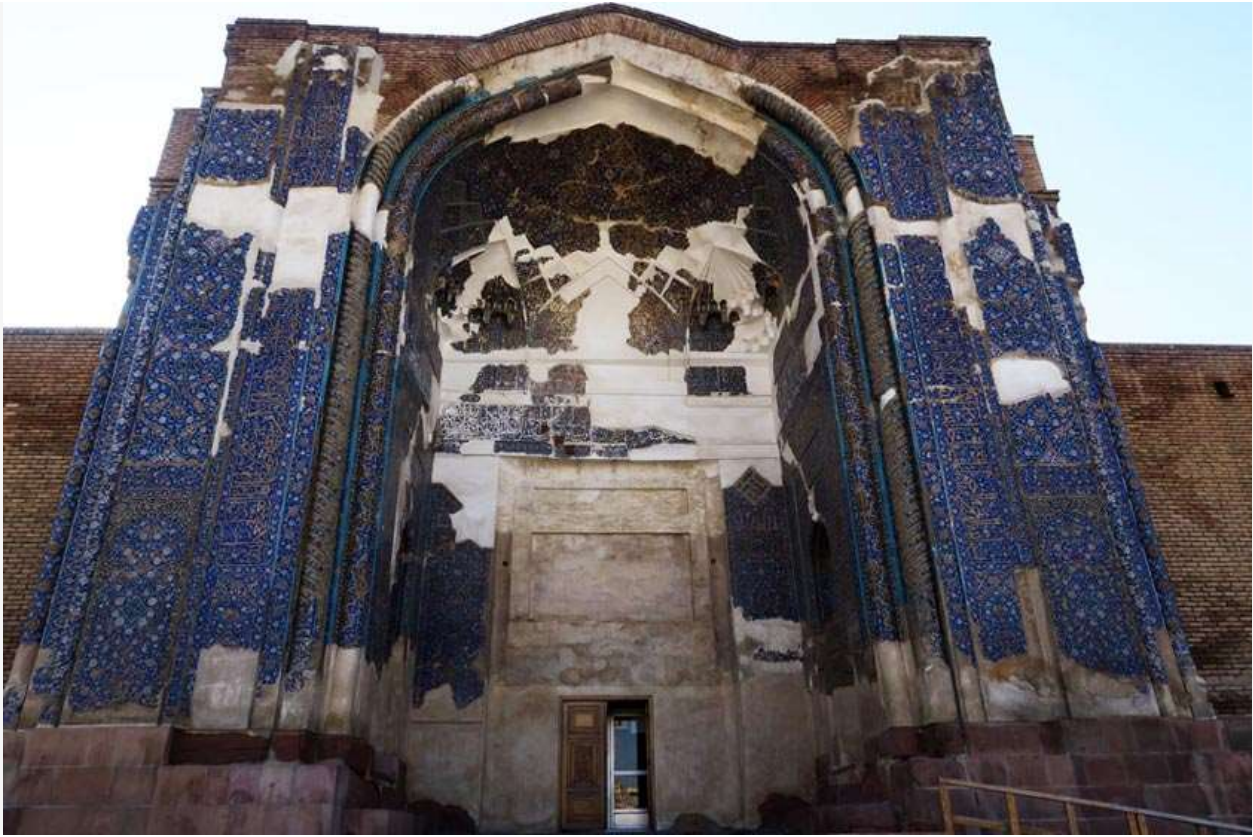

مسجد گوهر شاد(اینترنت)

دوره ترکمانان:

نمونه ابنیه مذهبی این دوره مسجد مظفریه یا کبود تبریز است که در نوع خود ممتاز بوده و هم اکنون در حال مرمت است حیاط مرکزی کاملاً سر پوشیده و دارای گنبد است .

نماهای داخلی و خارجی آن به ظریف ترین کاشی های ایران مزین شده است قاب های مختلف و هماهنگ دارای رنگ های مختلف به همراه آبی روشن و در برخی قسمت ها با روکش طلاست.

مسجد کبود تبریز

دوره صفویه :

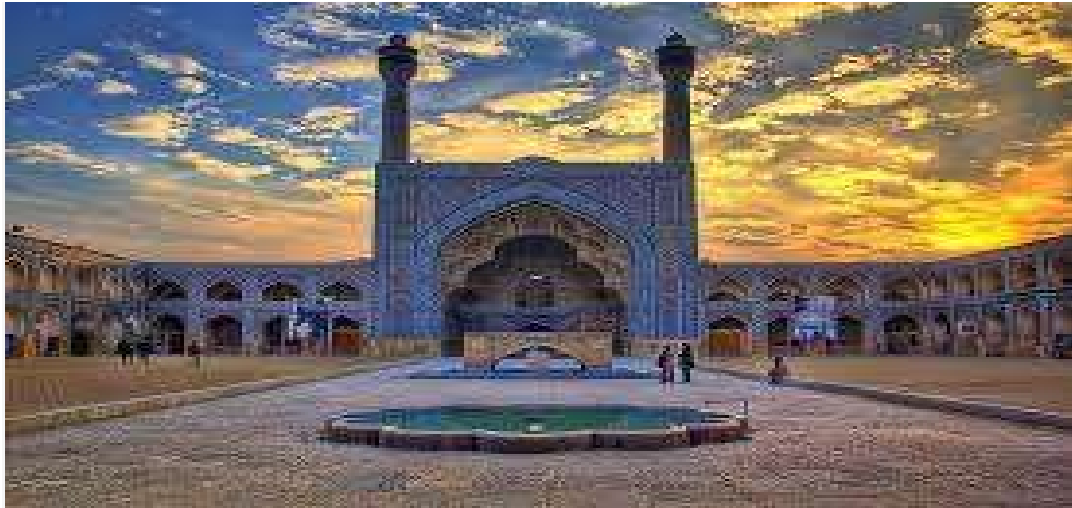
بناهای اید دوره بازم دارای طرح ۴ ایوانی است البته به ساخت ایوان های عظیم با ابعاد بزرگ توجه بسیار شده است. در اینیه مذهبی کاشی های لعابدار معرق و هفت رنگ در تزئین دیواره های خارجی و داخلی بنا طاق ها مناره ها و گنبد ها و محراب ها استفاده شده است کتیبه های نسخ و ثلث سفید و درخشان درطاقچه های به کاتر رفته و نور ورودی از طریق پنجره های تعبیه شده در ساقه گنبد حالتی روحانی به فضا می بخشد.

در بنا های ییلای تزئینات چوبی نقش اصلی را بر عهده داشته و بر روی آن تذهیب کاری و نقاشی های لاکی استفاده شده است از نمونه ای معماری این دوره می توان به مسجد شاه اصفهان که توسط شاه عباس ساخته شده و اوج ساختمان سازی در اصفهان به شمار می آید اشاره کرد.

این مسجد دارای ابتکارات و نوآوری هایی در هنر معماری است سردر ورودی آنها در مرکز ضلع جنوب میدان (نقش جهان) را دارد ولی خود مسجد با زاویه ای روبه قبله ساخته شده است.

معماران این تغییر زاویه مسجد را به قدری استادانه و با موفقیت اجرا کرده اند که در قسمت ورودی مسجد کسی به وجود چنین زاویه ای پی نمی برد و نمای عمومی آن از سمت میدان ناموزون به نظر نیم رسد مساجد در این دوره همچنان با طرح چهار ایوانی و گنبد های بزرگی که به اوج کمال رسیده اند ساخته شده است .

مجد جامع اصفهان

دوره قاجار :

این دوره را باید دوره افول معماری ایران به شمار آورد که در مقایسه با ابنیه بسیار زیبای دوره صفوی بنایی که بتواند با آن برابری کند ساخته نشد برجسته ترین ابنیه این دوره متعلق به فتحعلی شاه است که خود تقلیدی از ابنیه صفوی است واکثر تزئینات مهم از هنر اروپایی اقتباس شده است

مسجد آقا بزرگ

مسجد جامع پوتراجایا

این مسجد که نزد جهان گردان معروف به مسجد صورتی است، با الهام از معماری ایرانی صفویه در داخل دریاچه‌ی مصنوعی شهر پوتراجایا و در کنار پلی مشابه‌سازی شده‌ی پل خواجوی اصفهان ساخته شده و تنها از یک ضلع به خشکی راه دارد.

مناره‌های این مسجد برگرفته از مسجد شیخ عمر در بغداد و دیواره‌های آن با الهام از ایوان شاه حسن در کازابلانکای مراکش ساخته شده است. رنگ صورتی این مسجد با سنگ‌های گرانیت کف و درب‌های چوبی مسجد هم‌آهنگ شده و جلوه‌ای متفاوت از دیگر مسجدهای معمول به آن داده است. این مسجد ۱۰ هزار نفر را در خود جای می‌دهد.

شبستان اصلی، فضایی ساده با دوازده ستون و تزیینات اسلامی است. آب‌نماهای متعدد صحن با رواق ستون‌دار اطراف محاط شده است. تک‌منار ۱۱۶ متری، بلندترین نشانه‌ی منطقه است که با الهام از منار مسجد شیخ عمر بغداد ساخته شده است. طول منار به نشانه‌ی پنج اصل اسلام به پنج بخش تقسیم شده است. معماری بنا به نحوی است که باد در درون فضاها به چرخش درآمده و فوران هوافضایی مطبوع برای نمازگزاران به وجود آورد. مسجد همه روزه به غیر از روزهای جمعه و در ساعت‌های برپایی نماز جمعه بر روی گردش‌گران باز است.

برای ورود غیرمسلمانان و افراد بی‌حجاب، شنل‌های خاصی به رنگ آبی و صورتی قرار داده شده‌اند.

مسجد عبودیه

این مسجد زیبا در کوالاکانگ‌سار، در ایالت پراک، قرار گرفته و از دور با گنبد زیبای طلایی رنگش خودنمایی می‌کند. این مسجد در بین سال‌های ۱۹۱۳ تا ۱۹۱۷ ساخته شده و در طی این سال‌ها، بارها به مرمت آن پرداخته‌اند. معماری بیرونی آن بیش‌تر به سبک مسجدهای هندوستانی شبیه بوده؛ اما وقتی به داخل آن می‌رویم، تلفیقی زیبا از معماری اصیل و سنتی اسلامی آمیخته با ذوق و سلیقه‌ی خراسانی را می‌توان به وضوح دید.

مسجد سلطان احمد

مسجد سلطان احمد یا همان مسجد آبی، مسجدی است که در شهر استانبول واقع شده است. این شهر که در زمان امپراطوری عثمانی طی سالهای ۱۴۵۳ تا ۱۹۲۳ پایتخت این کشور بوده است هم اکنون بزرگترین شهر ترکیه است.

این مسجد یکی از زیباترین شاهکارهای معماری اسلامی است. این مسجد به علت وجود کاشی‌های آبی رنگ در طراحی داخلی به «مسجد آبی» شهرت دارد. مسجد آبی طی سالهای ۱۶۰۹ تا ۱۶۱۹ به دستور سلطان احمد اول بنا شد و به همین دلیل پس از مرگ وی مسجد را مسجد سلطان احمد نامیدند. وی در همین مسجد دفن شده است.

این مسجد در قدیمی‌ترین بخش استانبول واقع شده که این منطقه قبل از سال‌های ۱۴۵۳ م، مرکز قسطنطنیه، پایتخت امپراطوری بیزانس، محسوب می‌شده است. این مسجد در نزدیکی هیپودروم قسطنطنیه واقع شده است و تا کلیسای بزرگ مسیحیان با نام ایا صوفیا فاصله‌ی اندکی دارد.

مسجد کریستال

مسجد کریستال در پارک میراث اسلامی جزیره‌ی وان‌من در ترن‌گانوی مالزی قرار دارد و بین سال‌های ۲۰۰۶-۲۰۰۸ ساخته شده است. نماهای شیشه‌ای به‌شفافیت و ظرافت طرح کمک کرده‌اند، هرچند که به نظر می‌رسد استفاده از مصالح سبک مانند شیشه، طرح را اندکی ناپایدار جلوه می‌دهد و با القای شکنندگی از ثبات و صلابت کافی بهره نخواهد برد.

با وجود چنین ضعف‌هایی در نمای خارجی، معماری داخلی آن از قوام و صلابت بیش‌تری برخوردار است، به طوری که در محل محراب شبستان اصلی آن، محیطی رؤیایی را در فضای معنوی مسجد با نقوش اسلیمی و تذهیب و استعاره‌هایی از صفات خداوند با خطوط کوفی ترسیم می‌کند. مسجد کریستال توانسته است که به‌خوبی با محیط اطراف خود در محوطه‌سازی، بازی با آب و باغ‌سازی ترکیب شود و با محیط شهری خود هارمونی کامل داشته باشد.

مسجد طلایی

این مسجد در حال حاضر به عنوان مرکز فرهنگی مسلمانان محسوب می شود و در ناحیه قدیمی کیاپو در مجاورت مرکز مسلمانان قرار دارد. این محل دارای زمینی بالغ بر ۵۵۰۰ متر مربع و ساختمانی قریب به ۴۵۰۰ متر مربع بوده و قادر است ۵ هزار زن و مرد نمازگزار را در خود جای دهد. مسجد طلایی از مساجد فعال مانیل است که به علت مرکزیت خاص محله قدیمی کیاپو، همواره مورد نظر و توجه قرار دارد.

از امضای قرارداد صلح تریپولی که در سال ۱۹۷۶ میان دولت فردیناند مارکوس در لیبی امضا شد، دولت فیلیپین از معمر قذافی، رهبر لیبی درخواست کرد از فیلیپین بازدید کند. این درخواست پذیرفته شد و به فاصله کوتاهی پس از امضای قرارداد و قبل از آمدن سرهنگ قذافی، املدا مارکوس همسر رییس جمهوری فیلیپین که در آن زمان فرماندار مانیل بود، دستور ساخت مسجد طلایی را صادر کرد و این مسجد به فاصله کوتاهی با کمک های دولت لیبی در منطقه کیاپو ساخته شد.

مسجد شیخ زاید

مسجد الشیخ زاید ابن سلطان آل نهیان، مسجدی در شهر ابوظبی، کشور امارات است. این مسجد در منطقه‌ای بزرگ میان دو پل «مصفح» و «مقطع» در مدخل جزیره‌ی ابوظبی قرار دارد. نام آن هم از شیخ زاید ابن سلطان آل نهیان گرفته شده است که بنیان‌گذار و نخستین رئیس کشور امارات بوده و در همین مسجد دفن شده‌است. او در ۲۰ رمضان ۱۴۲۵ ه.ق (۴ نوامبر ۲۰۰۴ میلادی) درگذشت و قبر وی در سمت شمال مسجد واقع شده‌است.

اگرچه ورود به مسجد برای نامسلمانان در امارات ممنوع است، ولی این مسجد برای امکان بازدید گردش‌گران یک استثنا است. روزانه ده‌ها زن غربی از مسجد شیخ زاید آل نهیان ابوظبی به عنوان سومین مسجد بزرگ پس از حرمین شریفین، بازدید می‌کنند، که با توجه به این که این مسجد به روی غیرمسلمانان باز است، آن‌ها هم به احترام مکان معنوی مسلمانان با پوشش‌های اسلامی، یعنی یک عبای بلند مشکی و پوشش سر وارد این مسجد می‌شوند.

طبق بررسی‌های صورت گرفته از سوی سازمان کنفرانس اسلامی (منظومه‌ی مؤتمر اسلامی)، مسجد شیخ زاید، بزرگ‌ترین و نخستین (قبه) درجهان است، به ارتفاع ۸۳ متر و قطر داخلی آن ۸۳۲ متر می‌باشد. وزن قبه‌ی اصلی ۱۰۰ تن است و از زخارف و گچ‌بری عجین شده با الیاف نباتی که از شاه کارهای فن‌انین و اساتید مراکشی است، ساخته شده است. به اضافه، آیاتی از قرآن مجید بر روی دیوارهای آن حک شده، و قبه‌ی اصلی مسجد را تزیین نموده است.

عدد گنبد‌های مسجد ۵۷ گنبد می‌باشند که به حجم‌های مختلف و متفاوت است و بر سر رواق‌های خارجی و مداخل اصلی و جانبی قرار دارند و تماماً با رخام و مرمر سفید و اعمال گچ‌بری

بسیار زیبایی پوشانده شده است. هزینه‌ی ساخت این مسجد، دو میلیارد و ۱۶۷ میلیون درهم امارتی بوده است.

مسجد فیصل

مسجد فیصل، بزرگ‌ترین مسجد ساخته شده در پاکستان بوده و در مرکز این کشور، یعنی اسلام‌آباد واقع شده است. این مسجد در سال ۱۹۸۶ و به وسیله‌ی مهندسان ترکی طراحی و ساخته شد. این مسجد زیبا در دشتی هموار بنا شده که جدا از معماری زیبای ساخت آن، طلوع و غروب خورشید نیز جلوه‌ای بی‌نظیر به این مکان می‌دهد. این مسجد، تنها مسجد بین‌المللی پاکستان است که اجازه‌ی ورود افراد غیرمسلمان نیز به داخل آن داده می‌شود.

نام دیگر این مسجد، به افتخار پادشاه عربستان، ابن عبدالله گفته شده است. ابن عبدالله در زمان ساخت این پروژه به دولت پاکستان کمک‌های نقدی زیادی کرده است.

مسجد سلطان عمر علی سیف‌الدین

مسجد سلطان عمر علی سیف‌الدین، یک مسجد اسلامی و در عین حال سلطنتی است که در بندر سری بگاوان در برونی؛ این کشور ثروت‌مند واقع شده است. این مسجد در میان مردم برونی، نشان اختصاصی کشور شان نیز می‌باشد. این بنا در سال ۱۹۵۸ تکمیل شد و نمونه‌ی گیرایی از معماری مدرن اسلامی بوده و بزرگ‌ترین مسجد در خاور دور نیز می‌باشد. معماری این مسجد مخلوطی از معماری اسلامی و ایتالیایی است و توسط یک معمار ایتالیایی طراحی شد. این مسجد روبه‌روی یک تالاب مصنوعی نزدیک شعبه‌هایی از رود برونی ساخته شده و هم‌چنین دهکده‌ی آبی کام‌پونگ آیر، این مسجد را دورتادور احاطه کرده است.

مسجد سلطان عمر سیف‌الدین دارای مناره‌های مرمری و گنبد طلا با صحن‌ها و باغ‌های حاصل خیز و مملو از فواره می‌باشد. مسجد توسط تعداد زیادی درخت و باغ گل محاصره شده که در اسلام نشان و تفسیری از بهشت است. هم‌چنین یک پل بزرگ وجود دارد که مسیر پر پیچ و خمی را از میان تالاب به سمت دهکده‌ی آبی کام‌پونگ آیر طی می‌کند. هم‌چنین یک پل مرمر دیگر وجود دارد که به بنا منتهی می‌شود و شبیه یک کشتی است که در زمانی مورد استفاده‌ی جشن‌ها و مراسم رسمی بوده است.

گنبد اصلی که قابل شناسایی‌ترین خصیصه‌ی این بنا است، با طلای خالص پوشانیده شده است. مناره‌ی، اصلی بلندترین قسمت مسجد است و آمیزه‌ای است از سبک معماری رنسانس و ایتالیایی که منحصر به فرد است و در مساجد دیگر در سراسر جهان دیده نمی‌شود. این مناره یک لفت مدرن دارد که به بالای بنا می‌رود. مردمی که به بالای این مناره می‌روند، می‌توانند منظره‌ای از شهر را ببینند. داخل مسجد مخصوص نمازگزاران است و دارای شیشه‌کاری منقوش موزاییکی باشکوهی است. هم‌چنین تعداد زیادی طاق‌ها، نیم‌گنبدها و ستون‌های مرمرین در آن وجود دارد. تقریباً تمام مواد استفاده شده در این بنا از کشورهای دیگر آورده شده؛ مثلاً مرمر آن از ایتالیا،

گرانیت از شانگ‌های، چلچراغ‌های کریستال از انگلیس و فرش‌ها از عربستان سعودی به این مکان منتقل شده‌اند.

مسجد نبوی

مسجدالنبی یا حرم محمد بن عبدالله، هم‌چنین مسجد نبوی یا مسجد پیغمبر، مسجد تاریخی مدینه است که در شرق شهر مدینه در کشور عربستان سعودی بنا شده است. این مسجد را پیامبر اسلام در سال نخست هجری و در نخستین روزهای ورود به مدینه به دست خود و به همراهی مهاجران و انصار ساخت. آرام‌گاه پیامبر اسلام، که در منزل او واقع بود، پس از توسعه‌ی مسجد، در آن قرار گرفت. این مسجد از معروف‌ترین مسجدهای مسلمانان و از مهم‌ترین زیارت‌گاه‌های شان به شمار می‌آید.

از صدر اسلام تاکنون، این مسجد ۱۱ بار به دست دولت عربستان مورد ترمیم و بازسازی و توسعه قرار گرفته است؛ اما آنچه که از این بنای مقدس تاکنون به شکل سنتی باقی مانده، بخش داخلی مسجد، به نام مسجد روضه است. این بنا به دست پیامبر ساخته شده و تاکنون به جز اندکی بازسازی و مقاوم‌سازی، تغییر دیگری بر روی آن انجام نشده است. بنای فعلی مسجدالنبی

که در سال‌های اخیر ساخته شده است، به شکلی باورنکردنی تجهیز شده است. این ترمیم و توسعه به دست مهندسان آلمانی و ایتالیایی انجام شده و شکل ظاهری این مسجد را بسیار مدرن نشان می‌دهد.

سیستم‌های گرمایشی و سرمایشی که در این مسجد به کار رفته است، از آخرین تکنولوژی‌های روز بهره برده و موجب آزار زیاران انبوه این مکان نمی‌شود. سنگ‌های به کار رفته در صحن‌های مختلف این مسجد، از مرغوب‌ترین سنگ‌های دنیا با درخششی خاص بوده که ابهت مسجد را جدا از فضای ملکوتی آن، چندبرابر کرده است. هم‌چنین محوطه‌ی این بنای عظیم، گنجایش حداکثر ۱ میلیون نفر نمازگذار را خواهد داشت.

مسجدالحرام

این مسجد، مکانی مقدس است که قبله‌گاه مسلمانان نیز محسوب می‌شود. به آن کعبه، خانه‌ی خدا، بیت‌الله الحرام، بیت‌العتیق و بیت‌الحرام نیز می‌گویند. دلیل نام‌گذاری کعبه به بیت‌الحرام، این است که خداوند ورود مشرکان را به این مکان مقدس حرام و ممنوع فرموده است. بیت‌الله الحرام در شهر مکه قرار دارد و در تاریخ، مورد احترام همگان بوده است. بنا بر آیاتی از قرآن و روایت‌ها، خانه‌ی کعبه نخستین و مقدس‌ترین بنا و اولین مسجدی است که بر روی زمین ساخته شده است. در احادیث آمده است که در آغاز آفرینش سراسر زمین را آب فرا گرفته بود و نخستین خشکی که آفریده شد، زمین زیر کعبه بود که خشکی‌های دیگر از آن گسترده گشت. براساس روایت‌های اسلامی، کعبه را ابتدا حضرت آدم ساخت و سپس حضرت ابراهیم به کمک پسرش اسماعیل تعمیر و بازسازی کرد. کعبه در زمان رسول خدا و قبل از بعثت، به دست قریش و با همکاری رسول خدا، براساس بنای اولیه‌ی ابراهیم، دوباره بازسازی شد. خداوند کعبه و اطراف آن

را «حرم» قرار داده است، یعنی مقدس شمرده و ارتکاب گناه، قتل، شکار و تجاوز به جان و مال مردم و جنگ، دزدی، راهزنی و... را در آن جایز ندانسته است. وقتی مجرمی به آن جا پناه ببرد، کسی حق مواخذه‌ی او را ندارد.

ساختمان کعبه به شکل مربع-مستطیل و دارای چهار ضلع است که هر ضلع آن را رُکن می‌نامند. به مجموع چهار ضلع ارکان کعبه می‌گویند که سه رکن آن چنین نام دارند: رکن یمانی، رکن شامی و رکن عراقی. ساختمان کعبه ۱۴.۸۵ متر ارتفاع دارد، طولش ۱۱.۵۸ و عرضش ۱۰.۲۲ متر است. بنای کعبه از سنگ‌های سیاه و سختی ساخته شده است که پرده‌ی سیاهی بر روی آن قرار دارد. می‌گویند نخستین بار حضرت اسماعیل پرده‌ای بر کعبه کشید و بعدها قریش نیز چنین کردند و پرده‌داری، منصبی ویژه برای آنان محسوب می‌شد. اکنون نیز آن پرده به صورتی خاص بافته و بر روی کعبه نهاده می‌شود. این بنای شریف بخش‌های دیگری هم دارد؛ هم‌چون حجر الاسود، ملتزم، مستجار، حطیم و حجر اسماعیل. در نزدیکی آن نیز مقام ابراهیم و چاه زمزم واقع است.

